

EL ROSTRE DE L'AMANT, COMPROMÍS AMB L'EXISTÈNCIA

Miquel Martínez

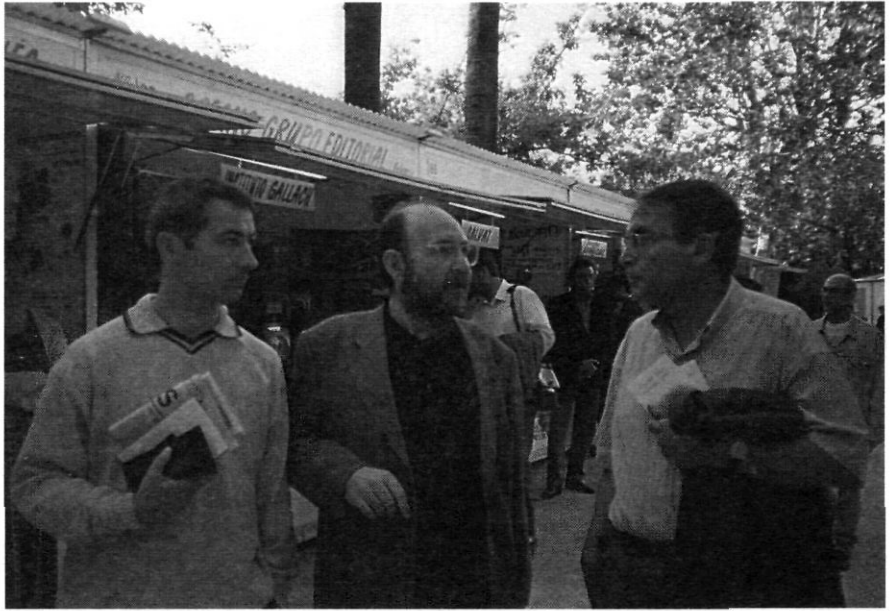
“ CO DORM EN SILENCI DINTRE EL FONS DELS ESPILLS”, ens anuncia el poeta E. Rodríguez-Bernabeu. L'amor impossible o la destrucció de l'amor és el perill del miratge, “naufregi dels espills esborren de l'èxtasi la troballa del rostre”.

La mort de Narcís només trobarà explicació en els somnis, “Larga cua de somnis em darà la resposta”, perquè l'amant troba la mort dins la clausura d'una eterna expectativa, d'una dolorosa esperança, “amant desarrelat pel camp de l'esperança”.

Recupera el poeta, entre totes, una bella fantasia: l'amant no ens troba, ens retroba i reconeix: “Quin espai habitares / més enllà de la vida / que em mires i em coneixes / rostre sense paraules”. I encerta a definir l'arribada de l'amada amb versos bellíssims, “Vingueres fosca sobre el mar de vinyes”; perquè l'arribada estava escrita, havia de produir-se, “indestriable del destí”.

L'home, que sent tot el pes d'unes pàgines de destí ja escrites, no és fatalista; amb la meditació aconseguirà entendre allò que els déus li han atorgat, “estranya introspecció d'una vaga consciència que foradava el temps”. L'amant trobarà recer en els llavis de l'amada, però un recer temporal, momentani; sap que el bes esdevindrà àncora quan acabe. De bell nou, com a bàlsam, l'existencialisme sense concessions del poeta aporta, a l'amant, el recurs de la vida onírica, “I calfred d'una pàtria / compassada de somnis”.

El poeta es submergeix dins els ulls de l'amant i pregunta; sap que les respostes encaixaran com en un trencaclosques i l'amada donarà sentit a

Amb Josep Ballester i Marc Granell (Fira del Llibre. València, 1997)

l'existència, "perfila fondàries", que romaniera, "il·luminarà les nafres", açò és, donarà sentit al dolor de l'espera i la recerca.

L'autor es manté sempre alerta, escodrinyant els fets que donen sentit a l'existència; sempre conscient, fins i tot en el moment de lliurar-se al plaer més rotund, físic, sexual; i el poeta reclama i estima de l'amada aqueixa mateixa consciència d'ésser en els moments que tants altres cerquen la "no-consciència", abandonar-se, com a sinònim de felicitat; és una altra la visió lúcida del nostre poeta, "Ànima que nia a la teua ment, / delitós redós, el llum més brillant / naix per incitar compassadament / l'entrellat seré (...)". El deler de la consciència de la trobada és més fort que la trobada, és el que possibilita que es produïska el miracle, "missatge punyent / d'un món ideal que es fa versemblant".

La mar esdevindrà productora de sortilegis efimers d'autèntica bellesa, "La mar lletrejarà mil sols / sobre les mil onades blanques", però també la corporeïtat d'allò perdurable, "calor en blanc de lucidesa / i triomf de la llum".

El poeta esdevé un autèntic orfebre de l'espera, "i ploraven les hores velles cançons d'ombra", perquè llegeix en les petjades de la història tot un seguit de designis favorables, "Esguardava el teu rostre / que sorgia dels segles".

Abans hem pogut entendre que, per al poeta, lucidesa és sinònim d'existència, de gaudi. Però la lucidesa no regnarà només en el solemne territori de la vigília; el poeta beu de l'oceà encalmat del somnis, amb una de les expressions més belles que conec, "La bellesa / del rostre interior / que de vegades ens contempla". Efectivament, el somnis també ens envien missatges amb les claus de la metàfora, amb capriciosa gramàtica de significants, com la llengua críptica de la poesia.

Però heus ací que el poeta adverteix que la idea immensa de l'amor gunyarà i perdrà quan es realitze, "¿Qui habitava amb nosaltres? / Sobre la tènue petja de l'amor / rellisca l'orba mà del tacte / que duu a la consciència / formes de vida eixuta, / reminiscència / de flama antiga trepitjada". Sobrevivint a l'hivern, en termes reals i metafòrics, la vida, la passió, l'amor, s'arreceren darrere d'un bell bri de misteri, "El teu millor somris / ha tramés la bellesa / dels recers en la neula".

"Averany d'aigua", magnífic poema, condensa al millor Rodríguez-Bernabeu; la reflexió com a subministradora de lírica exquisida. No puc estarme de reproduir-ne el primer poema de la sèrie: "La gota / cau / sobre la superfície atesada de l'aigua // El degoteig no sap del temps que passa. / La memòria eixamplava / coneixements profunds sobre els cercles de l'aigua. // Endevine el present sobre l'onada: / em vas voler un dia / i ara -tostemps- conserves la mirada". El que importa és cada gota, perquè el degoteig no en

té consciència, de la seua existència; per a això existeix la memòria, profunda, que torna al poeta en forma d'onada. Per tal que el miracle de l'amor puga produir-se, n'és prou una sola gota, haver sigut estimat només un dia, com conservarà per sempre l'amada dins l'aigua fent cercles de la seua mirada; l'amada mateix esdevindrà, gràcies al record, part de la gota, "Decorres amb la gota de temps / que cau sobre la cinca". Però el poeta necessita alliberar-se d'aquest cercle tancat i trobarà en l'enyor, duel malenconiós de mel per la glòria passada, una bona plataforma per anar endavant; la crisi necessària, el got ple, vessat, per tornar a sentir la set. Dins l'inconscient aquell dia que el poeta va ser estimat restarà per sempre més intacte, incòlume, perquè el poeta puga visitar-lo quan voldrà, mirant els ulls de l'amada, com dins les aigües tranquil·les del pou on trobem la memòria dels desitjos realitzats. Però el poeta, "Moment íntim a la cruïlla del temps", ho sap, coneix tot el procés, i per això pot acostar-se a les aigües de la memòria sense el risc de caure en el miratge, sense por a confondre el seu rostre d'ara, el poeta que recorda, amb el rostre del poeta el dia en que fou estimat.

Als últims poemes, el poeta, ens deixa caure, entre els versos, una sèrie de paraules claus: l'espera, ritme que retorna, vespre. El vespre és aqueixa part privilegiada del dia en que hi ha una lucidesa més efectiva de l'ànima, l'home pot veure's per dins amb certa transparència, s'admeten millor les absències definitives, la proximitat de la nit ens ajuda a acceptar com un bàlsam els nostres límits, "I les voreres resten isolant els desitjos / que mai no van remoure/ la paraula dels llavis". El ritme que retorna és el concepte circular que ens proposa el poeta al llarg del llibre, desig-realització-desig. I sembla que per a assolir les capacitats anteriors, com un talismà, apareixerà l'espera, un art que conrear, indestriable de la reflexió, "Lloc sagrat de la ment, temple de l'arribada".

Per al seu viatge, el poeta cercarà la transparència, ànima/paisatge, acceptant l'emoció de comprendre la bellesa perible, aprenent que per a conservar cal desprendre's, "i aquell vaixell i aquella / sensació / de coses fugisseres".

L'últim poema, que dona nom al llibre, "El rostre de l'amant", sembla un exercici de rotunditat, la voluntat voluptuosa d'agafar-se a la terra, "alegre lloança", "futures noces", "gaubança", "besos", "joia", "blau", "festa", "gaudi". El poeta, que manté la profunditat, la lucidesa, el distanciament crític, però que està dotat per a ser mortal, açò és, per a viure. No debades havia advertit al penúltim poema, "Epitalami", "Rebutjava l'aurora que arriba com un càstig. / Ni el palpít de la joia del dia que comença / sap del delit de l'ombra". Perquè el dia venia a acabar amb el gaudi.